

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษ จังหวัดปทุมธานี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตและหาแนวทางการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังให้พร้อมกลับคืนสู่สังคม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังแดนชุมชนบำบัด 2 จำนวน 60 คน ที่เป็นสมาชิกกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิต 5 กิจกรรม และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบกิจกรรม 5 คน ใช้แบบสอบถามและแนวการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม และเปรียบเทียบความแตกต่างของ 3 กลุ่ม ด้วย ANOVA (f-test)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 38 ปี มีสถานภาพโสด จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ก่อนต้องโทษประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เป็นการต้องโทษครั้งแรก และมีกำหนดโทษไม่เกิน 5 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมโยคะและเรือนจำเรือนธรรมเป็นประจำและชอบกิจกรรมโยคะมากที่สุด อย่างไรก็ตาม กิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่าง มีส่วนร่วมมีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ/อารมณ์ในระดับมาก แต่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านร่างกายและสติปัญญาในระดับปานกลาง

สำหรับแนวทางการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าทัณฑสถานฯ ควรจัดแข่งขันกีฬาและส่งเสริมการออกกำลังกายมากที่สุดเพื่อช่วยให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง ผ่อนคลายความเครียดและเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่ผู้ต้องขัง ผู้ปฏิบัติงานควรดูแลพฤติกรรมของสมาชิกในแต่ละกิจกรรมอย่างใกล้ชิด จัดทำแบบประเมินความรู้ก่อนและหลังกิจกรรมเพื่อวัดความรู้ ความต้องการ และทราบข้อเสนอแนะปรับปรุงกิจกรรมในครั้งต่อไป รวมทั้งประสานงานกับชุมชนใกล้เคียงให้มีส่วนร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ผู้ต้องขังเพื่อสร้างการยอมรับจากสังคม ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณ และสถานที่กิจกรรมโดยเฉพาะเพื่อขจัดปัญหาความคับแคบในแดน และสนับสนุนกิจกรรมของผู้ต้องขัง “สาวประเภทสอง” มากขึ้น

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่เคยเป็นลูกจ้าง/พนักงานองค์กรมีระดับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้ที่เคยรับจ้างทั่วไป กิจกรรมที่ผู้ต้องขังเป็นสมาชิกทั้ง 5 กิจกรรมช่วยสร้างเสริมคุณภาพชีวิตโดยรวมในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ทำกิจกรรมโปรแกรมฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจฯ เป็นประจำ/บ่อยครั้งมีระดับการสร้างเสริม

คุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้ที่ทำกิจกรรมนาน ๆ ครั้ง และผู้ทำกิจกรรมคาบาเรต์ เป็นประจำ/บ่อยครั้งมีระดับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้ที่ทำนาน ๆ ครั้งและไม่เคยทำเลย

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนากิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม ได้แก่ ทัศนสถานฯ ควรเชิญวิทยากรจากภายนอกเข้ามาให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมโยคะแก่ผู้ต้องขัง ผู้รับผิดชอบโปรแกรมฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ ควรจัดหาสื่อต่าง ๆ เพิ่มเติมเพื่อใช้อบรมแก้ไขผู้ต้องขัง ควรเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในกิจกรรมคาบาเรต์เพื่อเกิดความหลากหลายในการแสดง อนุศาสนาจารย์ในกิจกรรมเรือนจำเรือนธรรม ควรมอบหมายให้มีผู้ต้องขังทำหน้าที่เป็นผู้นำกิจกรรมทางศาสนาในแต่ละแดน และผู้รับผิดชอบกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือหรือผู้ต้องการศึกษาต่อควรให้ข้อมูลหรือชี้แจงวิทยากรภายนอกก่อนการเรียนการสอน เพื่อจัดหลักสูตรหรือกิจกรรมให้เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้ต้องขังแต่ละกลุ่มเพราะมีระดับความรู้ต่างกันมาก

Abstract

The study on “Quality of Life Promotion of Inmates at Pathum Thani Correctional Institute for Drug Addicts” aims at studying the level of quality of life promotion and finding out ways to develop various activities to promote the quality of life of the inmates to provide them the readiness to return to society. The sampling of the study consists of 60 male inmates in the Therapeutic Community 2 who are members of 5 activities of quality of life promotion and 5 officers responsible for the activities. Instruments for data collection are questionnaire and interview schedule. Statistics applied for the analysis of data are Frequency Distribution, Percentage, Mean, Standard Deviation, and ANOVA (f-test).

The study finds that the sampling group have an average age of 38 years, are single, and finish elementary education. Their occupations before confinement are mostly general workers. They are convicted for the first time with punishment not over 5 years. Most of the sampling group regularly participate in Yoga and “Prison as Home Dhamma” activities and they like Yoga activities very much. However, it is found that activities they participate effect highly the level of spiritual / emotional quality of life, while they effect only moderately physical and intellectual quality of life.

On ways to promote quality of life, the sampling group view that the Correctional Institute should organize sports competition and promote physical exercises to build up physical strength, relaxation, and harmony among the inmates. The activities organizers should closely supervise the behavior of members in each activity, develop evaluation forms to measure the knowledge and needs of the inmates before and after participation in the activities and to learn about their proposals for future improvement. Resource persons from neighbouring community should be invited to give knowledge to the inmates to generate social acceptance. The Institute administration should support the budget and provide space for holding activities, as well as to give more support for “transsexual” inmates.

Tests of relationship among variables find that the sampling group which used to be organizational employees have higher quality of life promotion than those who used to be general workers. All 5 activities participated by the inmates help promoting the quality of life at moderate level. However, those who regularly or frequently participate in the program for physical and spiritual rehabilitation have higher level of quality of life promotion than those who scarcely participate, and those who regularly or frequently participate in Cabaret activities have higher level of quality of life promotion than those who scarcely or never participate at all.

The study recommends that for the development of all 5 activities the Correctional Institute should invite outside resource persons to give additional knowledge to the inmates. The organizers of physical and spiritual rehabilitation should be provided more training media, and all groups of inmates should be given the opportunity to participate in the Cabaret activities to generate a variety of performance. The chaplain conducting the "Prison as Home Dhamma" activities should assign some inmates to lead religious activities, and officers responsible for the illiterates and those inmates who are interested in continuing education should provide preceding information on the inmates to outside resource persons to facilitate the teaching preparation to suit the backgrounds of each group of the inmates because of their wide difference in the level of knowledge.